

SSSR-ei Verxoovno Soveedei, negedexi zarlagiin, Gurbadugaar Seessi

1939 ondo SSSR-ei gyrenei biydzeed ba 1937 onoi toršo soo SSSR-ei gyrenei biydzeedei gyisedxelge tuxai

SSSR-ei finaansnuudai Aradai Komissaar Nyxer A.G. Zveerevei doklaad*)

Aradai azaxiiji finansirovalga

BKP(b)-ein XVIII sjeezd deere doklaad soogoo, dotoodiin poliitikiin talaar, paartiin ton şuxala zorilgonuudiji tooloxoo zuuraa, nyxer Staalin bolbol iime zorilgonuudiji tabihan baina:

„Glaavna kapitalis ornuudiji yiledberiiin teexnikiin ba promiřlennostiin urgaltiin teempnyydei talaar xyzeze urdanь garaad baihan xadaa, eneenei hyyleer—tedeneriiji oirin 10-15 zilei toršo soo myn baha ekonomičeska xyzeze urdanь garxiin tulada, manai promiřlennostiin debzeltiiji, azalai bytēesiin urgaltiiji, yiledberiiin teexnikiin narizan haizaralgiji saaşanь xygzēon delgeryyixe.

Nyxer Staalinai ede zaabarinuudhaa xaraa abza, aradai azaxiin xeregselnyyde uridşalan xanduulagdahan biydzeetne assignovaaninuudai, gol xubiiijins 1939 ondo promiřlennostiiji finansirovalgada zoriuulxaar xaraalagdaba.

1939 ondo SSSR-ei gyrenei biydzeedei johoor, promiřlennostdo gargaşanuud xadaa 22 milliaard 144 mln. tyxerigēer togtoogdobo. Ede assignovaaninuudai jixenxi xubins sojuuzna medelei promiřlennostdo zoriuulagdana.

Promiřlenno narkomaaduudai finaansova plaanuudai johoor, 1939 ondo sojuuzna promiřlennostdo oruulaltanuudai xemzeen 35 milliaard 7 mln. tyxerigēer todorxoilgodo, edeenhee 9 milliaard 475 mln. tyx. gy, ali, 27,1 procentn—promiřlennostiin ymšins zēorinyydeer ba 25 milliaard 532 mln. tyx. gy, ali 72,9

procentn—gyrenei biydzeedhee assignovaaninuudaar xuşagdaxa baina. Yiledberiiin zebseggydiji yiledberildeg promiřlennostiiji finansirovalga xadaa 29 milliaard 62 mln. tyx. gy, ali byxii oruulaltanuudai 83 procentn; xereglelei zebseggydiji yiledberildeg promiřlennostiiji finansirovalga—5 milliaard 945 million tyx. gy, ali byxii gargaşanuudai 17 procentn bolno.

Xydēe azaxiiji saaşadanь debzylyxe, xydēe azaxiin xydelmerinyydeiji mexanizaacalxa, xydēe azaxiin produukciiji jixedxexe tuxai malazaliciiji xygzyylyxin, tarilganuudiji yndersortno ba haizaruulagdahan yrehenyydeer tedexiitiin tula tezeelei baaziiji yrgelexe tuxai, BKP(b)-ein XVIII sjezdiin zaabarinuud xadaa 1939 ondo xydēe azaxiiji finansirovalgiin plaanai yndehe huuridanь xegdebe.

Pravittelstvavar batalagdahan, xydēe azaxiin yiledberiiin programmai zoxilduulan, SSSR-ei Narkomsovxoozoi ba Narkomzeemei azaxiida oruulaltanuudai niite xemzeen 12.970 mln. tyxerigēer togtoogdobo, edeenhee 8567 mln. tyx. gy, ali 66 procentn,—MTS uşaa, 3034 mln. tyx.—Narkomzeemei sovxooznuud ba azaxiin organi zaacanuud tuşaa ba 1369 mln. tyx.—SSSR-ei Narkomsovxoozoi oroohonoi azalai ba malazalai sovxooznuud tuşaa. Ede oruulaltanuud bolbol jixenxi xubidaa—12.349 mln. tyx. gy, ali 95,2 procent,—sojuuzna biydzeedhee xuşagdaxa baina.

kapitaalna remoontiji finansirovalgada ygtexe.

Dotoodiin resyrsnyydeiji mobilizaacalga—barilgiin materialnuud ba oborudovani nuudai ylyy zapaasuudiji бага болгого, барилганууд deere debitoorsko yrynydiji likvidaacalga—bolbol 1939 ondo 671 mln. tyxerig ygexe johotoi. Ene symmiin jixenxi xubiiijins—302 mln. tyxerigiin promiřlennosthoo ba 180 mln. tyxerigiin tymer zamai transporthaa abtaxaar xaraalagdana.

1938 onoi ba myn 1939 onoi 1-dexi kvaartalai barilganuudai programmaiji bejelyylgede, barilgiin jixenyid, yşēe usadxa daagyi dutuu zyilynyd uşarhan baina: xeden barilganuud deere proeektnyyd ba smeetnyy ygei baigaa, finansirovaniin plaanuud negetebise xubilgagdahan, barilgiin materialnuud yrigdehen, xydelmeriitiin xysenyid buruugaar planirovalgdahan, barilgiin mexanizmyy muugaar xeregledeg, zarplaatiin foondnuudiji ylyygeer gargaşalxa ba nakladnoi gargaşanuudiji jixe bolgoxo jabadaluud uşardag baigaa. Ede byxii xadaa barilgiin sengiiji ynetel bolgolgodo xyrgedeg hen.

Tiin, zişeelxede, prombaankaar finansirovalgadadag barilganuudai talaar, 1938 onoi uridşalgiiin otçootno medeenyyd jlyyn tuxai xeleneb. Plaanaiгаа johoor, barilgiin sengiiji 6,9 procenteer dooşoruulxiin oronda, faktičeske oroidoo 1,3 procenteer dooşoruulxiin tulahan baina. Ene barilgahaa, gyrende uşarhan xoxidol xadaa 1,5 milliaard tyxerigēe dooşo bişe baina. Barilgiin materialnuudai ba oborudovani nuudai ylyy zapaasuudai myn tiime le symme gargaşalagdaa. Olon barilganuud deere, zaaraboŋna xylehenei foondnuud jixeer ylyy gargaşalagdaa: Goslegpromstroin talaar—47,3 procent, Mosstrotipyitiin talaar—42,8 procent g. m. ylyy gargaşalagdahan baina. Sevzapsroi-pyitiin nakladnoi gargaşanь 3.783 miangan tyxerigei orondo, 9.185 miangan tyxerig bolhon,—plaanhaa 243,8 procent ylyy gargaşalhan baina. Goslegpromstroi bolbol 3.229 miangan tyxerigei orondo 6,319 miangan tyxerig gargaşalaa—195,7 proc. Ede ciirnyy bolbol barilganuudtaşii, udaan bolzortoi vkladuudai baanknuudaişii, myn finaansova oorganuudaişii ton sersjoozno dutuu zyilyne myn.

dutuu zilnyy bolbol 1939 ondoşii bil baihiijins xaruulna Zişeelxede, Prombaankaar finansirovalgadadag barilganuudai talaar xarabal, negedexi kvaartal soo barilganuudta, plaanar xaraalagdahanaiгаа johoor, 98 million tyxerigei dotoodiingoo resyrsnyydeiji mobilizovaalxa aad, eneene mobilizovaalaagi baixahaa gadna, myn 335 million tyxerigei ylyylen gargaşalzarxihan baina. Ene symme xadaa gol tyleb elektropromiřlennostiin, cvetnoi metallurgiiin ba dunda maşinabaigaluulatiin narkomaaduudai barilganuudta xabaadana. Tereşelen, 1-dexi kvaartalda zaarabotna xylehenei foondnuud niileed jixeer ylyylen gargaşalagdahan ba nakladnoi gargaşanuud jixedxegdehen baina. Olon barilganuud bolbol kapitalna xydelmerinyydeigeer baaziiji dyrygeegi baibaş, xydelmeriitiin xysenyid bariza, tedenei xojordoxi şatiin (podsoobno) xydelmerinyyde xeregledeg baigaa.

Ede faaktnuud xadaa udaan bolzortoi oruulalgiin baanknuud ba finoorganuud bolbol barilganuudta finaansova kontrolliiji xangaltagygeer bejelyyldeg baihiijins gerşelne. Tedener bolbol barilganuudai xereglede şuxala anxaralaa tabixa ba tabigdaxa objeektnyyde ba barilgiin skorostnoi meetodydiji delgeryyixe tuxai paartiin XVIII sjezdiin zaabarinuudiji realizaacalgada tusagaar anxaralaa tabixa, yderbyriiingēe kontrolloor, barilganuudta xozrasçood ba finaansova discipliniiji byxezyylgede tuhalalsaxa johotoi.

Limithee gaduur, kapitalna gargaşanuud tuxai nege-xedii yge xelexede tiime baina. 1939 ondo veedomstvnyyde (koperacagygeer) finaansova plaanuudai johoor, limithee gaduur barilganuudai objoomons 3,2 milliaard tyxerigēer xaraalagdahan baina. Tereniiji finansirovalgiin gol istoocniğons xadaa byxii gargaşanuudain 65,6 procentiiji xuşaxa, biydzeed myn. Limithee gaduur kapitalna gargaşanuudai iime goritoli jixe objoom xadaa tedenei planirovani ba finansirovani zuraşsuuigiiri erine. Niutaguudaxi azaxiin organizaacanuud bolbol limithee gaduur kapitalna gargaşanuudai nereer, erjesiin zēorinyydeiji xereglede deficitte materialnuudiji gargaşalxa ba xydelmeriitiin xysyiij gol barilgahaanь xoloduulxa, ton tomonuud barilganuudiji baridag baina. Ede normalna bişe baidalnuudiji 1939 ondo erid eseslexe xeregetei.

Xozoorganuudai erjesiin zēorinyydeiji finansirovalga

1939 ondo pravittelstvavar togtoogdohon, yiledberiiin, tovaaroborodol ba transportiin xydelmerinyyde yiledberiiin plaanuudiji dyrygexiins tula, azaxiin organizaacanuudta, 1939 onoi exieer, plaanar xaraalagdahan 49,2 milliaard tyxerigeins orondo, erjesiins 56,7 mlrd. tyxerigei eereins zēori erigdxee baina. 1939 ondo SSSR-ei gyrenei biydzeeder, gyrenei azaxiin organizaacanuudai erjesiin eeriins zēorinyyde 10,1 mlrd. tyxerigei nemelte xaraalagdahan baina; ene symmehee, yiledberiiin yrgelexetei daşaramduulan, normatiivuudai urgaltada 7,5 milliaard tyxerig ygtexe ba zilei exinde erjesiins eeriins zēorinyydei dutuu baihiiji xyşeelgede—2,5 milliaard tyxerig ygtexe.

Azaxiin organizaacanuud bolbol doxoodolgoo rezervnyydeiji mobilizovaalxiin tula ugaa jixe argabaidalnuudta baina. 1938 onoi medeenyyd xadaa ede argabaidalnuudai xyşeedeer xeregledegdegyi baihiiji xaruulna. Olon promiřlennepredpriiatinuudta yiledberiiins zapaasuudai faktičeske yleheniins togtoogdohon normatiivuudhaa nelieed jixe bolhon baina. Zişeelxede, Glavcementde 85,6 mln. tyxerigei normatiivtai baixadans, tovaarmaterialna ceennostnyydeidei faktičeske zapaasans 1939 onoi exinde 89,3 mln. tyxerig baigaa. Xara metallurgiiin Narkomaadai predpriiatinuudta materialnuudai, belen izdeelinyydeidei ba dyrygeedegyi yiledberiiin

rynyyde yleheniins, 1939 onoi exinde plaanhaa 350 mln. tyxerig deşee baigaa.

Tovaaromaterialna ceennostnyyde ylyy zapaasuudai iime jixe xemzeetelgeer, azaxiin organizaacanuudaar suuluulagdahan jabadal xadaa teşesegy baina. Iime praktiki bolbol xozrasçoodiiji huladxa, predpriiatinuudiji sersjoogor, tylişeer, materialnuudai plaanova johoor xangalgiji de organizovalxa bolxo baina.

Predpriiatinuudiji sersjoogor ba materialnuudaar xangalgiji zuraşsuulxa, tedenei zapaasuudiji yiledberiiins xereglegetei, xangalga ba traanportiin ysloovinuudai zoxilduulan baigulxa—iime şuxaliin şuxala zorilgo narkomaaduudai urda baina.

Manai promiřlennostiin azaxiin busad halbarinuud rentabelnostins deşelze baidana. Xozrasçood byxezene. Ene ysloovinuudta, yiledberiiin şaxadaxi urgaltada şuxala, erjesiin zēorinyydei formirovaniiji predpriiatinuudai azaxiidejetelnostiin rezyltaaduulhaa xyşed duldıdangiar tagalxa xeregetei. Ene johoorodener bolbol predpriiatinuudai rentabelna xydelmeriitiyle azaxiixidai xariusaigdeeşelylyxe ba xozrasçood saaşadanь byxezelde şine çaag baigulxa bainadi. Azaxiin olzoto (priibelyne) halbarinuud tuşaa xelebel, tedenei erjesiin zēorinyydeiji biydzeedhee finansirovalga bolbol onle uşarnuudta jabuulagdaxa hotoi.

Maşina-traaktorna staancanuudiji finansirovalga

1938 ondo maşino—traaktorna staancanuud xadaa finansirovalgiin şine zuramda oruulagdahan baina: byxii gargaşanuudans sojuuzna biydzeedei zēorinyydehe xuşagdadağ boloo. Ene xemzee xadaa MTS-uudai finaansova ba azaxiin polozeeeniiji elieer byxezyylhen baina. 1939 onoi janvariin 13-da, SSSR-ei SNK ba BKP(b)-ein CK-gei gargahan togtoolnuudaar ene xeregiiji saaşadanь haizaruulgiin xemzeenyid abtaa. Oşediingēe yiledberiiin-finaansova plaanuudiji MTS-uudai dyrygehenteins zoxilduulan, MTS-uudiji kvaartal-kvaartalaa finansirovalgiin sisteeme togtoogdoo. Plaanaga gansa xemzeeniins talaar bişe, myn şanarains pokazaatelnuuudai talaar xyşed bejelyylgede MTS-uudai interesiiji deşeeşelylyxeer, finaansirovaniitiimennyid ysloovinuud bil bolgogdoo. Terentei negen xamta, traktoriistnuudta, traaktorna brigadiirnuudta ba tedenei tuhalagşadta garantiina myngen miinimymiiiji tylygel gyrenei şpoodto abtaa hen, ene xadaa MTS-uudai gol kaadrnuudiji byxezyylgede ton jixe rooloty baina.

Zilhee zil byri xydēe azaxiida ulam jixenyid zēorinyyde oruulagdana; 1939 ondo gansa le MTS-uudai yiledberiiin dejetelnostiiji finansirovalgada sojuuzna biydzeedhee 7.472,2 million tyxerig tabigdaxa, ynergeşge zilde faktičeska gargaşalagdaniins 5.845,5 million tyxerig baigaa.

Gebeş, MTS-uud ba SSSR-ei Narkomzeemei oorganuud bolbol gyrenei zēorinyydeiji ekonoomilxo tuxai hainaar anxaralaa tabiaa geze, xezeze bolxogyi. Narkomzeemei sisteemedexi ba MTS-uudai olon xytelberileşged bolbol oşediingēe xydelmeriitiin rezyltaaduudaar bagaar honixodog, balaans oruugaa xaa-jaa xaradag baina. Iime praktika xadaa soveed gyrende jixexen xoxidol zyilyne.

SSSR-ei Narkomzeem bolbol MTS-uudta baigaa jixenyid rezervnyydeiji elirylyxin ba

mobilizaacalxiin talaar, xangaltagygeer xydelmeriitiin Xaļşa xereg, xariusaigagy badaltai bodoto temesel ykonoomiitiin şine istoocniğoniiji olixin tyşee erid bedrieygei baina. Narkomzeemei delmerileşed bolbol, zişeelde, tovaarna xydelmeriitiin eeriins sengiiji dooşoruulprocent byxen xadaa 7,3 mln. tyxerig ygexe baihiijimartana. Goriuuçada narxandalga bolbol ugaa jixe rinyydeiji ygeze şaxadaa goriuuçada gargaşalga xamta MTS-uudai yiledberiiin gargaşanuudai 50 procentheerşe ezeldeg. Gebeş, SSSR Narkomzeem bolbol 1938 on MTS-uudta biydzeetne zēorinyydeiji muugaar kontrolloor hon baina. Eneen deereheenei ylyy gargaşalga, finaans biydzeetne discipliniiji xazaruulxa jabadal garaa.

Ende, nyxedyyd, goritoy symmennyid tuxai xeledeg MTS-uudta (traaktornuud kombainanuudai ba busad şiananuudai remoontdo, goritochada) zēorinyydeiji ylyylen gargaşalga xadaa ynergeşge xeden zuugaad million tyx baigaa. Ene xadaa byxii gargaşanuudain 8,6 procenton. Goriuuçada 145 million hoo deşee tyxerig ylyylen gargaşalga, xarin natural zylilyydeereen xelebel—miangan toonn!

Myneş, zēorinyydeiji ylyy gargaşalga eseslegdehetede xadaa saaşadaa yrgeşee boloo gy? Jyre le, bişe baina. Vlyylen gargaşaga myneşiji yrgezilheer, şinno-traaktorna paarkiiina galmotygeer eksploataacal remoontiji muugaar orgivaalaga bolbol ton jixe zēorinyydeiji edize yrgezilheer.

Ene xadaa veedomstvtoorigoo kontooliitiin xyriiiji johotoi hainaar tabix revizoornuudai kvalifiicaci şelylyxiijins SSSR-ei Narkomzeem ba terenei niutaguud oorganuudiji ujalgalna baanagdaaxaar baina. Ol şpoodto baigulxa xegdenegy. Olon şpoodto baigulxa xegdenegy.

(Nyxer Zveerevei doklaadai yrgezelei 3-doxi niuud)

Kapitaalna barilganuudiji finansirovalga

Paartiin XVIII sjeezd deere, nyxer Staalin bolbol „manai socialis promiřlennostiiji byxii xemzeegeerens yrgelexe xiins tula sersjoozno kapitalna oruulaltanuudiji xelgede“ belen baixa jabadal bidenhee erigdene geze, sexe zaabari ygehen baina. Indystride ba aradai azaxiin busad halbarinuudta, socialna-kylyturyne baigulganuudta niileed jixe kapitalovlozeeniitiin şuxala baihan uşar xadaa BKP(b)-ein XVIII sjeezd deere nyxer Moolotovi xelehen, SSSR-ei aradai azaxiin xygelitiin gurbadaxi tabanzilei plaan tuxai doklaad soo, tereşelen temdegleden baina. Ede bygede xadaa 1939 onoi biydzeedei aguu-

jixenyid ciirnyyde ton todoor xaruulagdhanxi.

Kapitaalna barilganuudai finansirovaniida, biydzeedhee xamta 25,1 mlrd. tyxerig gargaşalxiiji xaraalagdaad baina. Ene xadaa ene zilei kapitalna xydelmerinyyde niite objoomoi 72,3 proc. bolno. Kapitalna barilganuudai finansirovaniida biydzeetne zēorinyyde iime jixe ydeelyne vees xadaa aradai azaxiin gol foondnuudiji jixedxelgede biydzeetne sisteemiin ugaa jixe rooliiji xarakterizovaalna.

Tus tus halbarinuudaar kapitalna barilganuudai finansirovani xadaa doorozaagdahan medeenyydeer (milliaard tyxerigēer) xarakterizovaalagdana.

	Kapitaalna xydelmerinyyde y xil objoomons	Tereeni SSSR-ei goshiyde zeehee gargaşalagdxanь
SSSR-ei byxii aradai azaxiin talaar	34.73	25.14
Terenei toodo:		
Promiřlennost	17.59	13.06
Xydēe azaxii	1.59	1.28
Transport ba xelxee xolboon	4.96	1.86
Gyrenei xudalada ba beledxeliin organizaacanuud	0.49	0.31
Batra baidalai, kommunalna azaxii ba socialna-kylyturyne barilganuud	2.33	1.53

Tus tus halbarinuudai talaar, kapitalna gargaşanuudiji xuşalgada biydzeedei zēorinyyde xubins 37,6 procenthee (transport ba xelxee xolboon) 80,4 procent xyrtter (xydēe azaxii) baina.

Promiřlennostiin kapitalna barilganuudiji finansirovalgiin niite objoomdo, biydzeetne zēorinyyde xabaadalsalganь 74,2 procent ba azaxiin organizaacanuudai oşediins zēorinyyde—25,8 procent bolno. Kapitalna barilganuudta oruulagdadağ, azaxiin organizaacanuudai oşediins zēorinyyde xadaa amortizacioonno otçislenihee ba olzonuudhaa (priibelsnyyde) byridene, tereenee gadna, dotoodiin resyrsnyydeiji mobilizaacalghaa abtahan zēorinyyde xadaa ton jixe udxaşanarai baina.

Glaavkanuud bolbol amortizacioonno otçisleninyyde ba olzonuudiji jyre le „zapaas“ meeteer xaraza, biydzeetne

zēorinyyde bodomzoxodoneeneed xyrexegyiji ermelzedeg uşarnuud manaida yşēen bişe yzgdene. Iime normalna bişe tendeenciiji erid eseslexe xeregetei. Glaavkanuud, treestnyyde ba tuxai predpriiatinuudai byxii xytelberileşged ba glaavna buxgaalternuud bolbol udaan bolzoroor oruulalgiin baanknuudta xozoorganuudaiгаа zēorinyydeiji kapitalna barilganuudta sag bolzor soonь oruulga xadaa tedenei sexe ujalgans myn geze medexe johotoi. Myn, oşediingēe eelzeende, baanknuud bolbol ene uçaastog deere kontrols tabilgiin talaar hula baixa johogyi.

Amortizacioonno otçisleninyyde 7.933 mln. tyxerig symmehee, kapitalna barilganuudaişii finansirovalgada 3.725 mln. tyxerigens geze gy, ali 46,9 procentens zoriuulagdaxa baina. Amortizacioonno otçisleninyydei busad xabinuudans

*) Yrgelxelei. Exiniins iyyiniin 6-na, 128 noomerto.

NYXER A. G. ZVEEREVEI DOKLAADAI YRGELZELEL

Көпөөд ба ообластнууд-аар тариалаангай оорганууд-аар зоорнуудайн штадууд-аар лектоваалгадаагы гы, ал-аар хыделмериде хереглэг-дэг байна. Тийн зүйсэлд, хэ-дэи Наркоземде 3 ревизууд бий жым, еде хаддаа 1938 он ба 1939 онои арталгай торшо соо, негэсжи-дэг негэсжи обзметдеел-дэг хэеги байна. Во-дэско обзметдеелде стаа-жохор зургаан ревизоор-бууна, хайсажи ошонги, мийл хууна: 1938 онои-дө теденер болбо ороидо MTS-уудта ревице хе-дэи обзметдеелде та-визоорнуудань тере ле-торшо соо мийл 21 MTS-аар табзариалаангай оор-дта 20 гаран ревизоор-г. м. дутуу байна. Еде хаддаа контроольдо sexe тарамзагыи хандалга ту-елене.

Суудай промфинлаанууд-аар зохиолгоин талаар, Нар-дэмеи ооргануудай хыдел-мийн магтамаар бише. Еде Наркозем болбо мийл-дөвөн мийлдүүддэи хыдел-мийн элбегдэи тои жи-дүүдээр: ене хаддаа хэ-дэе февралда хегдехен промфинлаануудайн-аар ниутагууддэи оор-дта бири орой—маартиин-аар элбегдэе. Тийн ене-дэе резыльтад гехеде: паарти-дэе ревителство болбо про-мфинлаанууддэи табилги фев-ралда дүүргехе геже, Нар-дэмиийи ужалганшжи хаань, хыделмери мүнөө болтор-дэе табуулгадза, MTS-ууд-аар бодото деерее үйлдэ-дэг маансова плаангыгөөр, талан хөбөл, оперативна-аар тохомуентгыгөөр хыдел-дэг байна, теде ене док-ууд хаддаа неген дор, үйлд-дэг ба маансова хайн хы-дэи хысен туге зөбсө ба-дэе тережи контроольдо-дэг хынен херегселем мүн-дэе жым. Еде быхил хаддаа болбо хабарагаа тарил-дэг дүүргехе бахадань, бол-дэе лие хариузалгагыи

жадалгай хойсолонгуудань ий-дэе ойлгомзо үгене: MTS-ууд бол-дө ене зүйл эхилдехе хойсо-дэе зүйлгээ assignovaaniin 40-дө про-цент сахууинь гаргашалда. Еде assignovaaniin уудай хереглэгдэ-дэг бодото деере, СССР-еи Нар-коземем контроольдоногыи.

СССР-еи Наркозем ба те-дэнеи ниутагууддэи оорганууд бол-дө еде фаактуудхаа бы-хил үиводүүддэи ене дари хе-дэе жохотой; орон болбо өө-дэи хыделмериийи ерид хубил-дэг хыделмериде тедендэ е-дэе. Тереентеи хамта, маансова оор-ганууд, илангажаа хизаар ба об-ластной маансова тагаууд бол-дө паарти ба праивителстваар тедендэ табигдхан, гыре-дэе контролюорнуудай фынкци-дэе, ур-дэи хаддаа ороходоо, бири акти-в-наар дүүргехе жохотой. Фин-оорганууд, хамгай тырын MTS-уудай талаар ревизоорнууд бол-дө маансина-траакторна стаан-дэе үйлдэриин-маансова дэе-дэе тережи тои нариаа-дэе салгаха ба езен бусаар хан-далгатай ба MTS-уудта бид-дэе дисциплиниийи эбдэгдэеи е-дэе ерид темесел жабуулха-дэе жохотой. Ене талаар, фин-ооргануудай хыделмериде мүнөө хы-дэе хангалтгыи байна.

Үрвэлендэе гаргажанууд ту-саа неге хедэи үге хелехемни.

1939 ондо SSR Сојуузаи гы-ре-дэе биддэеи үрвэлендэе гар-гажанууд хаддаа 6.122 млн. тыхериг баха, ене-дэе тодоо со-јуузна биддэеи талаар—22.30 млн. тыхериг, респыбликаанс-ка биддэеи талаар—1.393 млн. тыхериг ба ниутагай бид-дэеи талаар—2.499 млн. тыхериг.

Еде гаргажануудай ургалта (845 млн. тыхеригөөр) хаддаа хеден хизаарнууд, ообласт-нууд ба наркомандууддэи зид-дэе хендэе гол тыеб бол-дө байна.

1939 ондо SSR Сојуузаи гы-ре-дэе биддэеи соо, сеелске со-веедүүдэи тырыгсегенер, сек-ретаарнууд ба шетовоодууд-аар, прокыроорнуудай, тедэ-дэе тухалганарай ба мырдегдэеи заарботна хыдэи хыдэе бол-дө аригдоо assignovaani xaraa-дэе табуулгадхан байна.

совеед арадай ургалан ери-дэе хариуусаха, егел капита-лиис оронудай тулгара шада-дэе ба социализмиин хысендэ бодото-дэе халбаралтин, шине, социалис кы-дэеи халбаралтин ехилийи то-дөоо хариуусаха, азалсадай тие-дэе хахан байдэи багуул-дэе ба азалсадай кыдэеи тере-дэеи дэе-дэеи үгедэ байна".

Лие директив болбо биддэе-дэе угаа жихенүүд ужалганууддэи табина, ба еде ужалганууддэи тере болбо дүүргехе жохотой.

1939 ондо СССР-еи гыре-дэеи

	Уридсалгин итоогуудаар 1938 онои гаргажанууд	1939 онои плаан	1938 оноитой зиддэеи ургалта	
			миллион тыхеригөөр	%
Сојуузна биддэеи (социалиска страровааниин зөөринүүдгүүдгөөр).	6.262	6.882	620	9,9
Респыбликаанска биддэеи.	4.038	4.078	940	23,3
Ниутагуудай биддэеи	19.058	19.600	542	2,8
Гыре-дэеи социалиска страровааниин биддэеи.	5.958	7.104	1.146	19,2
Хамта:	35.316	38.564	3.248	9,2

Еде гаргажануудай горитоихон-дэе хубинь геегерелдэе ба е-дэеи хамгаалгин хереглэгдэеи зориулагдана жым, ене хад-дэе доорзаагдхан цилрнүүд-дэе харэгдана (миллион тыхериг-дэе).

	Уридсалан абтахан итоогуудаар 1938 онои гаргажанууд	1939 онои плаан	1939 оноитой зиддэеи ургалта	
			млн. тых.	%
Быхил гаргажанууд	35.316	38.564	3.248	9,2
Тере-дэеи тодоо:				
Геегерел	18.774	21.051	2.277	21,1
Елийрийи сахилга	7.608	8.812	1.204	15,8
Физическе кыдэеи	77	81	4	5,2
Социалиска тедхери	1.982	2.342	360	18,2
Олонхыбүүддэеи хыдэеи гыре-дэеи тедхери	917	1.000	83	9,1

Геегерелдэе гаргажанууд бол-дө социалиска—кыдэеи хем-дэеи жабуулгануудта зориулагд-дэе гаргажанууд дундань тыры хууриийи эзельдэе. Теденер хаддаа 1938 оноихоо 12,1-дө про-цент ургаза, 21 миллиард 51 млн. тыхериг болоо. Теденеридэеи едэеи, 1939 онои плаанай жохор, социалиска—кы-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гыре-дэеи биддэеи гаргажануудай ниите сыммедэеи 54,6-дө про-цент болхо жохотой.

Един ба дунда хургуулинууд-аар гаргажанууд болбо иланга-дэе жихете ургакань: теденер хад-дэе 1939 ондо 7 миллиард 688 млн. тыхериг болхо байна. Ене сымме-дэеи үгедэ, гоордуудта хургуулинуудай барилгада 264 млн. тых. ба хыдэеи ниутагууд-дэеи,—22,1 млн. тых. зориулагд-дэе. Ене-дэеи гадна, хургуу-лиин интернадуудта 178 млн. тых. (1938 ондо 137 млн. тых. байхан аад) гаргашалгад-дэе болно.

1939—40 онуудта, совеед хургуулинуудта 34,8 млн.—дэе геегерге оноихоо 3,4 млн. олон хыбүүд хурхаа байна. Стаарса-дэеи хургуулинууд хургаддаи тоо илан-дэеи хургуулинууд хургаддаи (5—7-дэеи хургуулинуудта—24,6-дө про-цент, 8—10-дэеи хургуулинуудта—51,6-дө про-цент).

Хыбүүддэеи саадууддэеи теденер барилгада гаргажанууд 1 миллиард 368 млн. тыхеригөөр тоол-дөгдө. Ене хаддаа 1938 онои есесте хыбүүддэеи саадуудта 977 мианган хыбүүддэеи хымызыл-дэеи багаа хаа, мүнөө 1160 мианган хыбүүддэеи хымызыл-дэеи аргабадалдэеи үгедэ байна. Промопераануудай ба хедэ хеден бусад организаануудай ба үгедэеи хыбүүддэеи саадууддэеи харадаа абха бол-дө хаа, хыбүүддэеи саадуудта хымызылгедэе багаа бага-дэеи саадууддэеи тоонь зүйл есесте 1310 мианга болхо байна. (колхоо-дэеи багадуудай саадууддэеи хыбүүддэеи тоолонгыи). Жихе нахатан дунда политико-дэеи геегерелдэе ба ообсөбразова-дэеи хыделмериде, хыдэеи бид-дэеи дунда ба ообсөбразова-дэеи хургуулинууддэеи теденер барилгада (теденердэеи хургад-дэеи тоо, зүйл есесте 1184 мианган хымызыл болхо жохотой) маансо-ва библиотекенүүддэеи (зүйл есесте, профзојуузна библиотекенүү-дэеи тоолонгыи, теденердэеи тоо 13869 болхо жохотой), кыдэеи ба бусад үгедэеи хыдэеи гаргажанууд хаддаа нелдэеи ле-дэеи селдэеи байна.

Гыре-дэеи биддэеи жохор, каарнууддэеи биддэеи 7 миллиард 215 млн. тых. ба науу-

биддэеидэе, социалиска—кы-дэеи хемдэеи жабуулгануудта 38.564 млн. тыхериг assignovaani xaraalagdana, ене хаддаа үгедэеи хыдэеи гаргажанууд-дэеи (уридсалан абтахан итоогууд-аар) 3.248 миллион тыхериг гы, али 9,2-дө про-центеер дэе-дэеи байна. Еде гаргажанууд болбо сојуузна, респыбликаанска, ниутагуудай биддэеидэе ба гы-ре-дэеи социалиска страровааниин биддэеидэеи хохорондо тиеер хубаарилгадана (миллион тыхериг-дэе) байна:

	Уридсалгин итоогуудаар 1938 онои гаргажанууд	1939 онои плаан	1938 оноитой зиддэеи ургалта	
			миллион тыхеригөөр	%
Сојуузна биддэеи (социалиска страровааниин зөөринүүдгүүдгөөр).	6.262	6.882	620	9,9
Респыбликаанска биддэеи.	4.038	4.078	940	23,3
Ниутагуудай биддэеи	19.058	19.600	542	2,8
Гыре-дэеи социалиска страровааниин биддэеи.	5.958	7.104	1.146	19,2
Хамта:	35.316	38.564	3.248	9,2

Еде гаргажануудай горитоихон-дэе хубинь геегерелдэе ба е-дэеи хамгаалгин хереглэгдэеи зориулагдана жым, ене хад-дэе доорзаагдхан цилрнүүд-дэе харэгдана (миллион тыхериг-дэе).

	Уридсалан абтахан итоогуудаар 1938 онои гаргажанууд	1939 онои плаан	1939 оноитой зиддэеи ургалта	
			млн. тых.	%
Быхил гаргажанууд	35.316	38.564	3.248	9,2
Тере-дэеи тодоо:				
Геегерел	18.774	21.051	2.277	21,1
Елийрийи сахилга	7.608	8.812	1.204	15,8
Физическе кыдэеи	77	81	4	5,2
Социалиска тедхери	1.982	2.342	360	18,2
Олонхыбүүддэеи хыдэеи гыре-дэеи тедхери	917	1.000	83	9,1

на-шинзельдэеи үгедэеи хыдэеи ба хемдэеи жабуулгануудта—903 млн. тых. (капitaalовлозе-дэеи гыре-дэеи гаргажанууд хараа-дэеи хууриийи эзельдэе. Теденер хаддаа 1938 оноихоо 12,1-дө про-цент ургаза, 21 миллиард 51 млн. тыхериг болоо. Теденеридэеи едэеи, 1939 онои плаанай жохор, социалиска—кы-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гыре-дэеи биддэеи гаргажануудай ниите сыммедэеи 54,6-дө про-цент болхо жохотой.

Един ба дунда хургуулинууд-аар гаргажанууд болбо иланга-дэе жихете ургакань: теденер хад-дэе 1939 ондо 7 миллиард 688 млн. тыхериг болхо байна. Ене сымме-дэеи үгедэ, гоордуудта хургуулинуудай барилгада 264 млн. тых. ба хыдэеи ниутагууд-дэеи,—22,1 млн. тых. зориулагд-дэе. Ене-дэеи гадна, хургуу-лиин интернадуудта 178 млн. тых. (1938 ондо 137 млн. тых. байхан аад) гаргашалгад-дэе болно.

1939—40 онуудта, совеед хургуулинуудта 34,8 млн.—дэе геегерге оноихоо 3,4 млн. олон хыбүүд хурхаа байна. Стаарса-дэеи хургуулинууд хургаддаи тоо илан-дэеи хургуулинууд хургаддаи (5—7-дэеи хургуулинуудта—24,6-дө про-цент, 8—10-дэеи хургуулинуудта—51,6-дө про-цент).

Хыбүүддэеи саадууддэеи теденер барилгада гаргажанууд 1 миллиард 368 млн. тыхеригөөр тоол-дөгдө. Ене хаддаа 1938 онои есесте хыбүүддэеи саадуудта 977 мианган хыбүүддэеи хымызыл-дэеи багаа хаа, мүнөө 1160 мианган хыбүүддэеи хымызыл-дэеи аргабадалдэеи үгедэ байна. Промопераануудай ба хедэ хеден бусад организаануудай ба үгедэеи хыбүүддэеи саадууддэеи харадаа абха бол-дө хаа, хыбүүддэеи саадуудта хымызылгедэе багаа бага-дэеи саадууддэеи тоонь зүйл есесте 1310 мианга болхо байна. (колхоо-дэеи багадуудай саадууддэеи хыбүүддэеи тоолонгыи). Жихе нахатан дунда политико-дэеи геегерелдэе ба ообсөбразова-дэеи хыделмериде, хыдэеи бид-дэеи дунда ба ообсөбразова-дэеи хургуулинууддэеи теденер барилгада (теденердэеи хургад-дэеи тоо, зүйл есесте 1184 мианган хымызыл болхо жохотой) маансо-ва библиотекенүүддэеи (зүйл есесте, профзојуузна библиотекенүү-дэеи тоолонгыи, теденердэеи тоо 13869 болхо жохотой), кыдэеи ба бусад үгедэеи хыдэеи гаргажанууд хаддаа нелдэеи ле-дэеи селдэеи байна.

Гыре-дэеи биддэеи жохор, каарнууддэеи биддэеи 7 миллиард 215 млн. тых. ба науу-

ригеи assignovaani xaraalagdaa, tailbarilan xeleeб 15,8-дө про-центеер дэе-дэеи.

Ене елийрийи сахилгада assi-гнованаанин ургалта хаддаа ем-нелгин үгедэеи хыдэеи сеет-дэеи хыдэеи хыдэеи ба меди-цинке дунда ба маадса пер-соналинуудай заарботна хы-дэеи дэе-дэеи үгедэеи голь тыеб зориулагдана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи хемдэеи жабуулгануудта гаргажанууд хаддаа үгедэеи зүйлхэеи 16,5-дө про-центеер дэе-дэеи болхо. 1939 ондо ене елийрийи сахилгада табигдхан зөөринүүд зориулгадана байна. Емнелгин үгедэеи хыдэеи теденер бай-галгада assignovaani 12,2-дө про-центеер, санитаарна ба профил-дэеи х

Nyxer A. G. ZVEEREVEI doklaadai yrgelzelel

(Yrgelzelel. Exinь 3-daxi niuurta).

elyriiji saxilgada assignovaa-niin urgalta xadaa emnelgiin yczredeeninydei seetiin yrged-xegdehen ba gargaşanuudai zarim noormonuudai jixe bolhon uşaraar tailbarlagdana.

Respyyblikaanska ba niuta-guudai 1939 onoi bydzedeyde-lime jixenyud kemzee xadaa zöerinyudiiji zybeer ba zäkoonoor, ekonoomnoor gargaşalxiin tylie, sojuuzna respyyb-likenyudte — sovnrarkoomhoor exiled selysoveedyd xyrtir—centraalbna ba niutaquudai orid-ganuudai xariusaşagylji eed deeselyyine. Yngerege zilei praaktika xadaa zarim respyyb-likenyudte, bydzeetne zöeri-nyudiiji gargaşalgiin talaar mestnikeske tendencyyde yşee likvidirovalgdaagyji xaruulhan uşarhaan, eneeniiji byri xyseteigöer temdeglen xele-xehotei bologdono. Zarim uşarnuudta xereg xadaa johoto le zakoonno bişe jabadalda xy-rene geze, zarim nyxedei eşy-ride xelexe xeregeti baina.

Zişeelxede, Kazaaxska SSR-iiji abaad yeze. Ene respyyb-likede bydzedei gyisedxeltiiji SSR Sojuuzai Narkomfiinei Kontroolno-revizioonno upravleeniin xydelmerilegşed salghan baina. Tedener bolbol bolşo-gyzi zyilnyudiiji eliryylee. Kazaaxska SSR-ei Sovnrarkoom bolbol bydzeetne yczredeeniny-dei seetinyudei faktiŷeske baldal tuxal, huragaşadai kontingentnyud tuxal 1938 ondo jixedxegdehen medeenyudiiji ygehen ba eneegeree 16 mln. tyxerig ylyu assignovaa ni abhan baigaa. Terehee gadna, Kazaaxska SSR-ei Sovnrarkoom bolbol yngerege zilei avguşta, respyyblikenge bydzedei baldaliiji daxlaad buruugaar medeeze, SSSR-ei SNK-ei rezervne foondhoo 35 millionon tyxerig abalgiiji tuiłahan baina.

Ede nemeltiin zöerinyud xadaa jamar-negen zailuulaşagy şuxala xeregelde xeregeti baigaa gy? Ygei, faaktnuud xadaa xeregeti baigaa geze, xaruulna. Bydzedetne zöerinyud ylyu baihan jabadal xadaa fi-naansova-bydzeetne discipli-

niin elimentaarna eriltenyudei baibaş haan, zilegee eseste Kazaaxska SSR-ei Sovnrarkoom bolbol bydzedeeer finansiro-valxa geze oridoošji xaraalag-daagy, tiimenyud xeregleinyud-te ba tiimenyud organizaaca-nuudta myngejeş xubaaxarixa jabadalda xyrgen baina. Ene stoloovonuudai ba restora-nuudai treestnyudteşji, ama-raltiin gerei barilgdaşji sybşidinyud ygtehen, Sojuuzpnyşil-nede ba Kazaaxska potrebi-tel'ske sojuuzdaşji jixenyudeer ygtehen ba 1939 onoi mai ba ijyyn haranuudta xaraalagda-han komandirovkonuudiiji ty-lexiins tula 1938 onoi dekaab-riin 30-da Narkomzeemde yge-henşji jabadnuud bi.

Zöerinyudiiji buruugaar gar-gaşalgiin tiimenyud uşarnuud myn Kazaaxstanaai ooblast-nuudtaşji yzgedehen baina.

Zygöer, fiinaansova, ştaatna ba smeeetne disciplinenyudiiji xazagairuulhan yşöen bişe faakti-nuudiiji busadşji sojuuzna respyyblikenyudei praaktikabaa xaruulza bolxo baina. Ede by-xii tiimenyud xazagairuulganuud xadaa, xeeze byxende esesleg-dehen baixa johoto! Eneeni-iji manai yczredeeninyud, orga-nizaacanuud ba predprijatn-nyudai byxii xytelberilegşed, ba xamagai tyryyn SSSR-ei Narkomfiinei kontroolno-revi-zioonno apparadaai ba veedom-stvnyud dotoroi kontrooliin xy-delmerilegşed bolbol şudalan oilgoxo johotoi, paarti, pravil-telstvo ba arad bolbol ede xadaa gyrene fiinaansova discipli-niiji xatuu garaar nebteryen-le bejelylyxiins ba paarti, soveed zasagai direktiivnyudiiji xazagairuulgi sag soony elirylyxiins ba xed eneeniiji eb-deneb, tedende xatuu xem-zeenyudiiji abxiijins edeenhee erine. Sojuuzai Narkomfiinei kontroolno-revizioonno appar-adaai ba veedomstvo dotoroi kontrooliin xydelmeri yşöe le hulaar tabigdanai geze xelexe xeregeti. Ene xydelmeri xadaa yndehöeröe şangadxagdaxa johotoi.

Soveed Sojuuzai oborooniiji finansirovalga

Manai oronoi oboroonno xy-se şadaliiji bexizyylgde manai bydzedei rool tuxal asuudal-da oroxomi. Aguijixe Staalinai anzaralai aşaar, manai Ulaan Aarrai xadaa spetsialbna bojevöi ba političeske beledxeli talaar, ugaa jixenyud am-zaltanuudiiji tuiłahan baihan bygedede eli baina. Soveedyde-i oronoi xyşen tyges Ulaan aarrai ba Uhan-Seregei flood bolbol byxii soveed aradtaşaa xamta, xojor dabxar, gurban dabxar soxiltöor, daiñiiji yşegşedei soxiltodons xariusaşaa-geze byxende belen baigaa, miirei naidaltai saxiuulşad myn (Yniudaan aplodismentnyud).

Manai xilenyudte dobtolhon japoonsko vojeenne çastnyudii-ji butasoxilgoor dyrgen, Xasaan nuurai dergedexi sobit-tanuud bolbol Soveed Sojuuzai xilenyudiiji ebexid hedehen, tedener hyrte xatuu soxiltöo-nuudaa xariusaşaa, manai Ulaan Aarrai belen baihiiji byxii delxede xaruulaa. (Yni-udaan zamxaşagy aplodismentnyud).

Manai aradai durazorigon—Soveed Sojuuzai oboroonno şadabariiji ulam byri byxeyzyl-xe. Manai oronoi oboroonno, Oborooniin Narkomaadai ba Uhan-Seregei floodoi Narkomaadai smeenyudeer, 1939 ondo 40.885 mln. tyxerig assignovaa geze xaraalagdahan baina. Ede orolaitanuud bolbol manai exe oronoi oboroon-no xyse şadaliiji şine, yşöe ynder xemzeede yrgexe.—Soveed Sojuuzai şvışeene xilenyudte yşöe daxin dobtol-xiiji hedehen, tede xitregşed bolbol hain jymiiji yzexegy. (Byxii zaalai nerjeme aplodismentnyud).

Bolşevii paarti ba aguijixe Staalinaar xytelberilyldog, xyşen tyges zundalamillioonno soveed aradiiji ilaza şada-xa, tiime xyşen ygei Nerjeme aplodismentnyud, bygedee-ree bodno, nyxer Staalinaai xyndeilde ovaaca. Abiaanuud: „Uraa“, „Nyxer Staalina mandag“).

Soveed Sojuuzai şine byd-zeed byxen xadaa nyxer Staalinaai geniaalbna xytelberöi doro, manai oronoi tuiłahan şinenyud ilaltanuudaa temdeglegdene. (Nerjeme aplodismentnyud).

Tanai batalagada Pravilte-stvaar tabigdahan, 1939 ondo SSR Sojuuzai gyrene bydzedei projeekt bolbol aguijixe Staalinaai xytelberöi doro, byxii talaaraa, byxii linieere soci-alizmiin oronoi xyşen tyges debzeltiin yrgelzele baiłanaai tolotomo gerşe myn. (Aplodismentnyud, bygedeeer bodno).

Aradai axaxiin byxii halbari-nuud xadaa fookustal adalaar, soveed bydzeded soo uulzana geze, taanar medenet. Soveed bydzedei gyisedxelel tylie, doxoooduudiiji xyşed sugluul-xiin ba gargaşanuudiiji tahal-dylygeşer finansirovalxiin ty-löe temesol bolbol ugaa jixe političeske udxaşanarai xereg myn. Byxii soveed ba profso-luuzna xydelmerilegşed, azaxi-in ba kulytyrne baiguul-laiti byxii halbarinuudta xy-delmerileg ton yrgen maassa xunyud, xamagai tyryyn, ara-dai doxooodiiji araduudai inte-reesyudte, manai socialiis exe oronoi interesyudte xubaaril-giin ugaa jixe programmaaii praktičeske bejelylyxe johotoi fiinaansova sisteemii xunyud bolbol soveed bydzedei gyl-sedxeli tylie bolşevii enty-tylaazmtaigaar orolşoxo johotoi.

ZURAG DEERE: Xitad basagaduud şarxatahan boje-cyyde belegyudiiji bariulza baina. (TASS-iin fotoxroonko).

Xitaddaxi vojeenne jabuulganuud

(Çыннан ба Лондонхоо ТАСС-ийн корреспондентныудеи медеесхенеи johoor)

Centraalbna Xitadta

Xynaaniin proviincada japoonsko seregyud bolbol main hyyle loçzoygei urda raloondo xitad pozicanuudiiji dobtolözo exilhen baina. Baildaan bolbol 3 yder yrgelzele. Japoonskuudai dobtolgo soxigdo. Xitad oborooniin tilde oroxo zorilgotigoor, Dyntiinygei nuurai erjede desaantiiji buulgaxa gehen japoonskuudai hedelgen-soxigdo. Japoonska komaan-dovani bolbol dobtolgiin saaşanxi hedelgenyudhee arsaħan ba seregyudee xyse bagatai pozicanuudiiji ezeltiiji xazira-han baina. Ene operaacada japoonskuud bolbol xojor miangan-haa ylyu xynyudee aluulba.

Japoonskuudai geegdel

London, ijyyniin 3 (TASS). Xitadhaa abahan officialbna medeenei johoor mai harada, xitadai ba japoonsko seregyud-xoorondo 836 tulasaldanuud bolhon baina. Japoonskuud bolbol 51 mlangan xynyud-dee aluulba. Xitaduud xadaa 150 mianga vintovkonuudiiji, 173 pylimtoodiiji ezelen, 282 bronirovanno avtomobilnyudii-ji handaħan baina.

Amerikaanska pisaatelbnuudai sjeezd

Нью-Йорк, ijyyniin 3. AXŞ-da amerikaanska pisaatelbnuudai sjeezd neegdebe. Xeden zuugaad xynyud suglaraba. Sjeezdiin neelgede, çexo-slo-vaaska respyyblikiiñ prezid-ent baihan Beneş, Tomaas Maann, Francuuzska pisaatelb-Aragoon ba bişenyud vesty-paalba. (TASS)

Kirgiiz iskyystviin dekaada ugaa jixe amzaltataigaar yngerene

„Altiin kilz“ Spektaaklyda nyx-e I. V. Staalii, V. M. Moolotov, K. J. Voroişilov, L. M. Kaganooiv, A. A. Andreejev, A. I. Mikojaan, A. A. Zdaanov, N. S. Xryşooov, G. M. Malenkov, N. I. Bulgaanin jirebed Main 31-de, Kirgiizske gyrene myzekaalbna teaatr bolbol dekaadiin prograammada oru-lagdahan—„Altiin kilz“ („Altan basagan“) geze myzekaalbna draamiiji premjşeşen xaruulba. Ene pjeşes bolbol Dzomaart Bokonbaajevaar bişegdehen, terenei myzeken—iskyystven-nyudei gabiyaata deejatelnyud Vlasovaar ba Feregeer bişeg-debe.

„Altiin kilz“,—1930-32 onud-ta, Kirgiizel urda tee, Bosmaa-çeske şaikaanuudai ylehenyud-iiji esergyşehen, azalşadai temesol tuxal, kolxoozno bai-guulaiti ilalta tuxal, socialiis respyyblikiiñ şine xunyud tuxal xaruulhan kraasoçna poovest-myn. Draamiin geroiini xadaa kolxoozuudai organizaatornu-udai negen, aktiivna obşçestven-nica—Çinaar basagan bolno. Kolxoozno praazdnigai (fooja) bolxodo kolxooznuud bolbol kolxoozno zöeriiiji arşalgada udaarnig azalain ba erlexeg jabahanains tylie tereniiji „Altiin kilz“,—„Altan basagan“ geze nere olgono.

Spektaakly bolbol kolxoozno foojiin todo honor kartinaar dyrgene. Ene Sceneede, kolxoozno deere virtyožno ryşeesiiji, Kirgiizske SSR-ei aradai artist Atai Ogonbaajev, terenei zaluu huragaşad Aiman-beetov ba Kyboldiijev geşed xaruulaba. Kirgiizske SSSR-ei aradai artist akiin—oordento Aliimkyl Ysenbaatjev bolbol SSR-ei araduudai xani barisaat-tuxal duuji ton jixe bajartal-gaar duulaba. Xooroor gyised-xegdehen Staalii tuxal duunai xanxinaxada zaal soo ovaactin-nerjen bolno.

HAIN REZVLYTAD XARUULBA

Ulaan-Ydiin № 6 hurguuliiñ huragaşanar ba huragaşadai 1939 onoi şalgaltiiñ ispeetaani-da beledxeli xydelmeri hain-naar jabuulaa. Tus hurguuliiñ 6 daxi „A“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „B“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „C“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „D“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „E“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „F“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „G“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „H“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „I“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „J“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „K“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „L“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „M“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „N“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „O“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „P“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „Q“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „R“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „S“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „T“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „U“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „V“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „W“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „X“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „Y“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „Z“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „AZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „BZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „CZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „DZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „ED“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „ER“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „ES“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „ET“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „EZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „FZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „GZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „HZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „ID“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „II“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „IZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JK“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „JZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KJ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KL“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KM“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KN“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KO“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KP“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KQ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KR“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KS“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KT“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KU“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KV“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KW“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KX“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KY“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „KZ“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LA“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LB“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LC“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LD“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LE“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LF“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LG“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LH“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6 daxi „LI“ klaasai huragaşanar ba huragaşadai 6